DEHONGLIAD O'R TREFNIADAU ASESU

Diben asesu

Mae asesu yn hanfodol i gefnogi plant i wneud cynnydd ar gyflymder sy'n briodol iddyn nhw, gan sicrhau eu bod nhw'n cael eu cefnogi a'u herio i wneud hyn.

Dylai helpu i greu darlun holistaidd o'r plentyn – ei gryfderau, y ffyrdd y mae'n dysgu a'i feysydd i'w datblygu – er mwyn trafod mewn deialog proffesiynol gyda rhieni/gofalwyr, cydweithwyr a lleoliadau eraill ei ddatblygiad a'r camau dysgu ac addysgu nesaf.

- Trefniadau asesu ar gyfer lleoliadau meithrin a ariennir nas cynhelir

Ni ddylid defnyddio asesu

- ✔ i lunio barn untro
- ✔ fel cyfres o dasgau
- ✔ fel ymarfer i gwblhau rhestr wirio

Gwneud cynnydd

Dylen ni ddefnyddio'r pum llwybr datblygu – perthyn, cyfathrebu, archwilio, datblygiad corfforol a lles – i gynllunio profiadau dysgu sy'n cefnogi plant i wneud cynnydd.

Mae'n rhaid i ni gynnig cyfleoedd i blant ddatblygu sgiliau trawsgwricwlaidd (llythrennedd, rhifedd a chymhwysedd digidol) drwy gynnig cyfleoedd cyson ac estynedig i ymarfer, ailadrodd a gwreiddio sgiliau a ddysgwyd.

Mae asesu yn hanfodol i'n galluogi i gefnogi plant i wneud cynnydd ar gyflymder sy'n briodol iddyn nhw, gan sicrhau eu bod nhw'n cael eu cefnogi a'u herio yn unol â hynny.

mudiad meithrin arbenigwyr y blynyddoedd cynnar
cwlwm
academi datblygu • hyfforddi • meithrin

Asesiadau cychwynnol

Rhaid i’r asesu cychwynnol gael ei chynnal o fewn 6 wythnos ar ôl i blentyn ddechrau derbyn addysg feithrin a ariennir. Dylwn gynnwys ein harsylwadau a gwybodaeth gan rhieni a gofalwyr, ein cydweithwyr a lleoliadau eraill, a’u gwerthfawrogi. Bydd hwn yn helpu i greu darlun o sgiliau a gwybodaeth unigryw pob plentyn, ochr yn ochr â’i ddiwylliant a’i gefndir.

Wrth arsylwi, dylen ni gofnodi cynnydd plant dros amser gan gynnwys, ymhlith pethau eraill, lles plant (yn cynnwys datblygiad cymdeithasol ac emosiynol, a datblygiad corfforol), a’u sgiliau, eu gwybodaeth a’u galluoedd mewn perthynas â llythrennedd a rhifedd.

Ar ddiwedd y 6 wythnos gyntaf, dylen ni gasglu a chrynhoi’r wybodaeth asesu a’i rhannu â rhieni a gofalwyr. Mae’n bwysig bod yr wybodaeth rydyn ni’n ei rhannu yn hawdd ei deall, yn glir ac nad yw’n cynnwys jargon. Gellir rhannu’r wybodaeth hon ar lafar, drwy lwyfannau digidol, wyneb yn wyneb a/neu ar ffurf ysgrifenedig.

Pwyntiau allweddol i’w hystyried wrth gynnal asesu cychwynnol

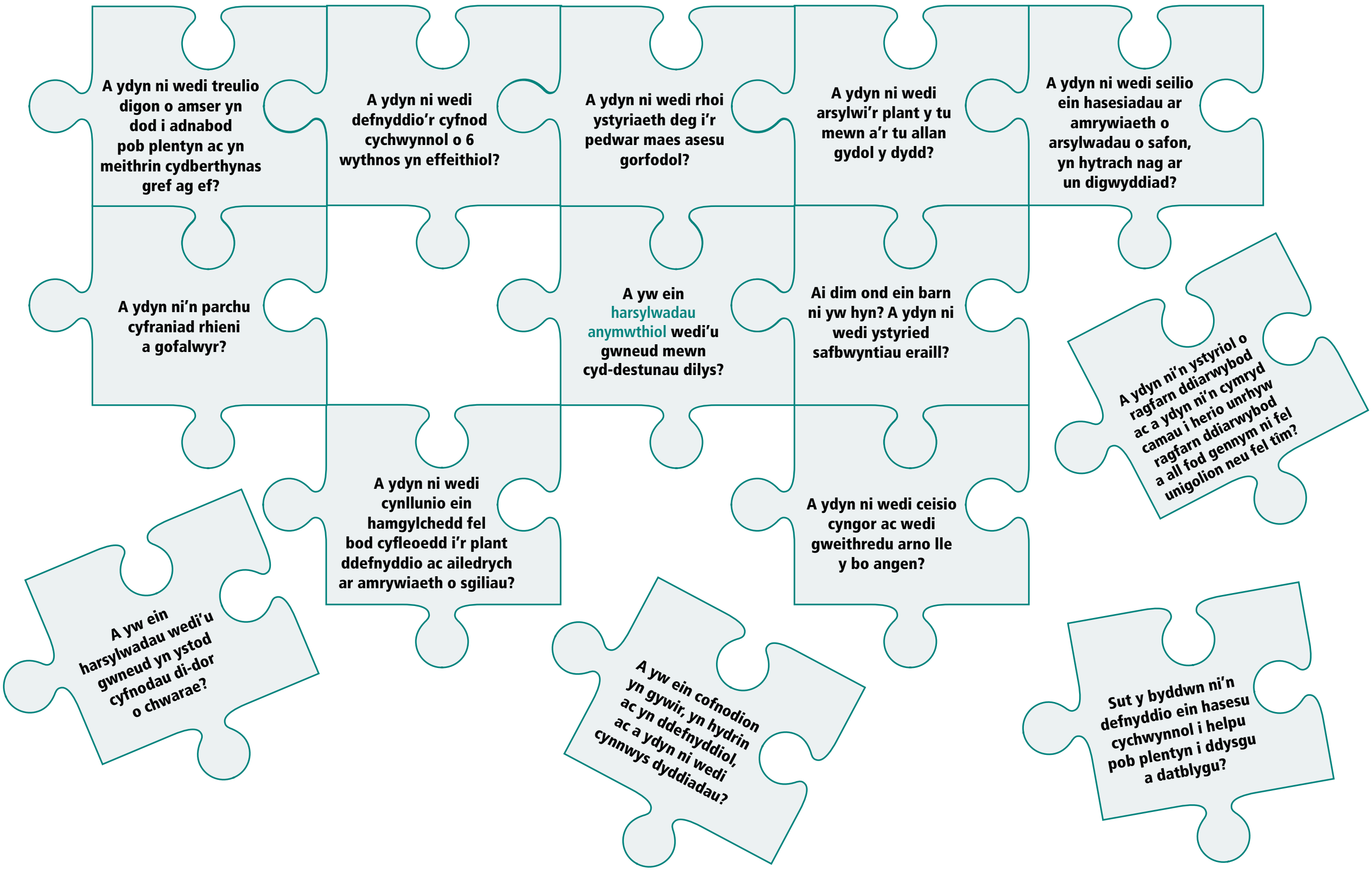

Trefniadau asesu parhaus

Dylen ni rannu ein hasesiadau parhaus yn rheolaidd er mwyn creu a chadw ymgysylltiadau cryf gyda'n rhieni a gofalwyr. Byddwn yn defnyddio ein hasesiadau parhaus i gofnodi'r ffordd y mae plant yn dysgu ac yn datblygu. Dylen ni arsylwi plant trwy'r dydd, tu mewn a thu allan, wrth iddyn nhw chwarae'n unigol ac/neu mewn grŵp. Mae hyn yn ein helpu i greu darlun holistaidd o'r plentyn a'r ffordd y mae'n ymateb i amrywiaeth o sefyllfaoedd a phobl wahanol.

Mae nifer o ffyrdd y gallwn ni ddefnyddio ein harsylwadau i dylanwadu ar ein cynllunio ac i'n helpu ni ddeall sut mae plant yn dysgu ac yn gwneud cynnydd dros amser. Mae'r rhain yn cynnwys:

- arsylwadau digymell (yn y fan a'r lle) ar rywbeth pwysig
- arsylwadau am gyfnod penodol o amser, e.e. amser stori, pan mae plant yn dod i mewn yn y bore, ayyb
- arsylwadau sy'n asesu cynnydd datblygiadol y plentyn
- arsylwadau ar ddysgu a datblygiad y plant yn ei chwarae, e.e. adeiladu tŵr, dal brwsh paent, datrys problemau, ayyb

Dylid defnyddio'r wybodaeth er mwyn:

- dathlu dysgu'r plant
- darparu gwybodaeth i gefnogi cynnydd plant, a all gynnwys atgyfnerthu, herio neu ailedrych ar ddysgu
- cynllunio ar gyfer dysgu ac addysgu, gan gynnwys unrhyw gymorth neu her ychwanegol sydd eu hangen er mwyn i bob plentyn wireddu ei botensial
- cynnwys rhieni a gofalwyr yn nysgu a datblygiad eu plentyn
- cyfathrebu â phartneriaid allweddol

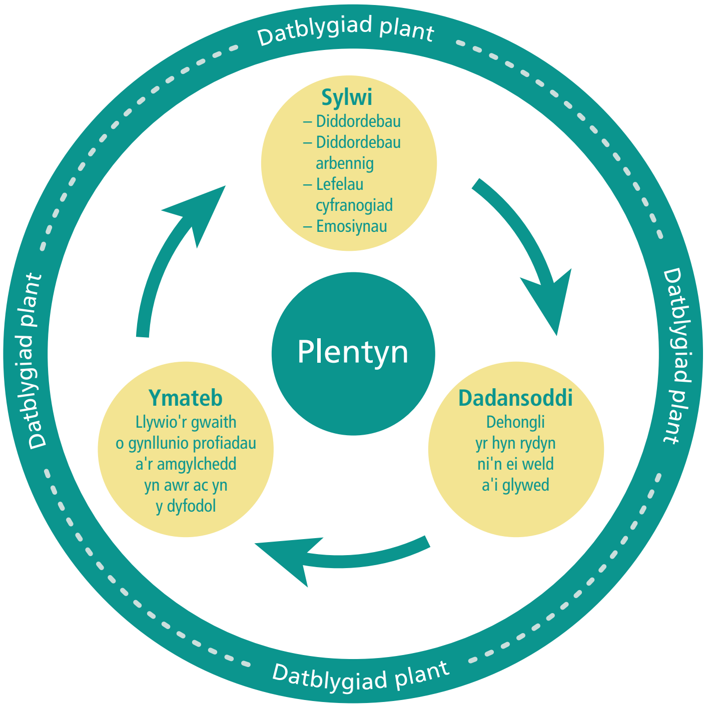

Rôl arsylwi – Sylwi, dadansoddi ac ymateb

Dylai'r broses o 'sylwi, dadansoddi ac ymateb' fod yn rhan bwysig o'n penderfyniadau o ddydd i ddydd wrth ystyried sut a phryd i ymateb i'ch plant. Gall arsylwadau fod yn ddigymell (ar y pryd) neu gael eu cynllunio. Yn ein hasesiadau rydyn ni am ddadansoddi ac ymateb i'r cynnydd y mae ein plant yn ei wneud.

Dylen ni ystyried lles ein plant trwy sylwi ar:

- yr hyn sydd o ddiddordeb i'r plant ac yn tanio eu chwilfrydedd
- sut ac ymhle maen nhw'n defnyddio adnoddau
- sut maen nhw'n cyfathrebu ac yn rhyngweithio ag eraill

Sylwi

Dylen ni sylwi ar hyder, gwydnwch, annibyniaeth a chymhwysedd plant, ac unrhyw newidiadau i'r rhain. Gall plant ymateb yn wahanol i rai ymarferwyr ac mewn sefyllfaoedd ac amgylcheddau gwahanol. Dylen ni sicrhau ein bod ni'n mynd ati i arsylwi â meddwl agored a'n bod ni'n barod i rannu arsylwadau ag eraill er mwyn trafod yr hyn rydyn ni'n ei weld a'i glywed. Dylai'r trafodaethau proffesiynol hyn gynnig arsylwadau cynhwysfawr o blant unigol.

Dadansoddi

Wrth i ni arsylwi, dylen ni ddehongli a dadansoddi'r hyn rydyn ni'n ei weld a'i glywed a phenderfynu a yw'r arsylwad yn un newydd ac/neu'n arwyddocaol ac felly, yn werth ei nodi. Dylen ni ystyried os mae'r arsylwad yn atgyfnerthu rhywbeth rydyn ni eisoes yn ei wybod. Wrth i ni ddehongli'r hyn rydyn ni wedi ei weld a'i glywed, dylen ni ystyried yr hyn y gallai ei olygu ar gyfer plentyn penodol, mewn perthynas â'r canlynol:

- i ba raddau y mae'n cynyddu gwybodaeth
- i ba raddau y mae ei sgiliau yn datblygu
- i ba raddau y mae'n datblygu cysyniadau
- y sgemâu (plentyn yn gwneud rhywbeth dro ar ôl tro)
- ei agweddau at ddysgu mewn sefyllfaoedd ac amgylcheddau gwahanol
- ei gynnydd neu unrhyw anawsterau y gall fod yn eu hwynebu

Wrth i ni fyfyrio ar y gwaith dadansoddi hwn, dylen ni ystyried ein gwybodaeth am ddatblygiad y plentyn, ei gefndir ieithyddol a diwylliannol. Bydd adegau pan fyddwn ni'n ymateb ar ein harsylwadau yn syth wrth i ni sylwi ar gyfleoedd dysgu digymell. Pe byddai yna ddigwyddiad neu brofiad annisgwyl neu heb eu cynllunio, efallai y byddwn ni'n sgwrsio ac archwilio gyda'r plentyn er mwyn deall beth sydd o ddiddordeb iddyn nhw, a sut y gallwn ddatblygu'r profiad ymhellach.

Ymateb

Gan ddefnyddio ein dadansoddiad o'n harsylwadau, gallwn ni wneud penderfyniadau am yr hyn i'w wneud nesaf er mwyn helpu'r plentyn i wneud cynnydd. Gall hyn gynnwys penderfyniadau ynghylch gwneud addasiadau neu newidiadau i'r amgylcheddau tu mewn a thu allan, a sut i ymestyn y profiadau ymhellach.

Os byddwn yn ymuno neu yn derbyn gwahoddiad i chwarae gyda'r plant, efallai y byddwn ni'n dewis modelu sgil, cynnig adnodd, cyflwyno geirfa, defnyddio cwestiynau agored i ysgogi'r meddwl. Neu efallai gallwn gymryd rhan mewn cyd-feddwl parhaus am rywbeth sydd o ddiddordeb i'r plentyn.

Bydd rhoi amser i blant ymgolli yn eu dysgu a chwarae di-dor yn eu helpu i atgyfnerthu a gwella eu sgiliau meddwl a deall. Dylen ni ymateb i'r hyn sydd o ddiddordeb a diddordeb arbennig i'r plant o fewn yr amgylcheddau, a gwneud hynny mewn ffyrdd sy'n ddilys a phwrpasol.

Crynodeb

Dylai asesiad arsylwadol fod yn:	Ni ddylai asesiad arsylwadol fod yn:
• nodi'r hyn y gall plentyn ei wneud a'r ffordd y mae'n dysgu • helpu i greu darlun holistaidd o'r plentyn a deall y cynnydd y mae'n ei wneud dros amser • rhan o ymarfer o ddydd i ddydd • anymwthiol – h.y. digwydd heb i'r blentyn sylweddoli • cynnwys dadansoddiad o'n harsylwadau • llywio'r dysgu a'r addysgu • ystyrlon ac yn ddefnyddiol • bod yn gyfrifoldeb a rennir • cynnwys safbwynt y plentyn a'i rieni neu ofalwyr	• canolbwyntio ar fylchau canfyddedig mewn dysgu • categoreiddio neu labelu'r plentyn • digwyddiad untro neu'n gyfres o dasgau • tarfu ar ddysgu a chwarae dilys • fel ffordd o fesur atebolrwydd a sicrhau fod staff yn cymryd cyfrifoldeb • rywbeth annibynnol i'r dysgu ac addysgu • llafurus a chymryd llawer o amser • mater i un oedolyn ar ei ben ei hun • cael ei gwblhau mewn arwahanrwydd